ЛЕНІНСКАЯ ВУЧОБА

ЧАСОПІС-ПАДРУЧНІК
ДЛЯ ПАЧАТКОВЫХ ПАРТШКОЛ
І НІЗАВОИ СЕТКІ ПАРТАСЬВЕТЫ

ОРГАН КУЛЬТПРОПУ ЦК КП(б)Б

КНІГА 8

ЦАНА 25 КАП.

ЛЕНІНСКАЯ ВУЧОБА

ЧАСОПІС-ПАДРУЧНІК
ДЛЯ ПАЧАТКОВЫХ ПАРТЫЙНЫХ ШКОЛ

ОРГАН КУЛЬТПРОПУ ЦК КП(б)Б

Адк. рэдактар МОДЭЛЬ
Рэдкалегія: А. КАНАКОЦІН, Я. РАМАНЧУК.
П. СТАРАВОЙТАЎ, С. ОРЛІС,
КЛІМАЎ, ПЭРЛІНА.

№ 8

БЕЛАРУСКАЕ ДЗЯРЖАЎНАЕ ВЫДАВЕЦТВА
МЕНСК — 1931

На нашых вачох ідзе ператварэньне Савецкага Саюзу з аграрнай краіны ў індустрыяльную. Нябачанымі ў гісторыі тэмпамі з дапамогай Савецкага Саюзу разгортваецца гаспадарка, і БССР, былая расійская «акраіна», ператвараецца ў індустрыяльную краіну.

За 1-е паўгодзьдзе прамысловасьць рэспубліканскага значэньня ў БССР дала прырост валавой продукцыі, у параўнаньні з адпаведным пэрыодам мінулага 1930 г.,—на 35 проц., прамысловасьць НКСнабу—на 33,7 проц. Цэлы рад прадпрыемстваў, якія паказалі сапраўдны бальшавіцкі ўзор працы, ня толькі выканалі, але перавыканалі плян. Вось прыклады гэтых барацьбітоў: Магілеўская друкарня выканала плян на 118 проц., Магілеўская ф-ка шоўку — 116 проц., Якаўлевіцкая суконная ф-ка—103 проц., Гомельскі шклозавод—107,7 проц., Скурзавод «Бальшавік» у Менску—102,8 проц., Швэйная ф-ка «Акцябр»—105,2 проц., Швэйная ф-ка імя «Валадарскага»—100,8 проц., Віцебская валасапрадзільная—128,8 проц. і цэлы рад іншых. Назвы прадпрыемстваў перавыканаўшых прамфінплян 1-га паўгодзьдзя, прадпрыемстваў датэрмінова скончыўшых выкананьне пяцігодкі, а таксама і прозьвішчы герояў, якія стаялі ў першых радох барацьбітоў за прамфінплян, павінна ведаць уся краіна. На гэтых прыкладах трэба вучыцца. Шпаркія тэмпы росту нашае прамысловасьці, якія магчыма толькі ва ўмовах соцыялістычнай сыстэмы народнай гаспадаркі, асабліва ярка выступаюць на фоне экономічнага крызісу ў капіталістычных краінах. Гэты крызіс ўсё расьце і паглыбляецца, усё больш і больш скарачаецца вытворчасьць, расьце беспрацоўе і зьбядненьне найшырэйшых мас працоўных. Буржуазія шукае выхаду з крызісу ў новай вайне і інтэрвенцыі супроць СССР. Мы ідзем уверх—капіталізм уніз. Ніколі яшчэ гэта ня было так відавочна як у сучасны момант.

Характарыстыка дасягнутых намі посьпехаў будзе няпоўнай, калі мы нічога ня скажам пра другі вучастак нашага соцыялістычнага будаўніцтва—сельскую гаспадарку. Мы дасягнулі вялізарных посьпехаў і ў справе соцыялістычнай пераробкі сельскай гаспадаркі. Баявая програма партыі, даная ў рашэньнях Студзеньскага пленуму ЦК КП(б)Б аб калектывізацыі да вясны гэтага году 30 проц. бядняцка-серадняцкіх гаспадарак, ужо перавышана. Зараз, на 10 ліпеня мы маем больш 42 проц. бядняцка-серадняцкіх гаспадарак у колгасах па БССР. Цэлы рад раёнаў, як адзначана ў

рэзолюцыі Ліпеньскага пленуму ЦК КП(б)Б, цьвёрда сталі на шлях завяршэньня суцэльнай калектывізацыі.

Вось яны—барацьбіты за суцэльную колектывізацыю вёскі. Іх назвы таксама павінны служыць прыкладам для іншых раёнаў. Койданаўскі, Лепельскі, Клімавіцкі, Мсьціслаўскі, Крычаўскі і інш. раёны колектывізаваны ў сярэднім на 70—90 проц.

Другая бальшавіцкая вясна вельмі яркі паказальнік нашых посьпехаў і перамог у барацьбе за соцыялістычную рэконструкцыю вёскі, за суцэльную колектывізацыю. Праўда, агульны плян засеву яравых па БССР намі недавыкананы (плян выкананы на 90,6 проц.), але супроць мінулага году яравы клін пашыраны на 6,7 проц. Колгасны сэктар перавыканаў плян на 3,6 проц. На асобных і вельмі важных вучастках мы маем вялізарныя дасягненьні. Па ільнаводзтве мы зьяўляемся адным з апорных пунктаў Савецкага Саюзу. Пасеўная програма ільну ў 240 тыс. га перавыканана. Мы засеялі 242 тыс. 460 га. Гэта найвялікшая перамога дасягнута ў бязьлітаснай барацьбе супроць кулака і яго права-«лявацкіх» агентаў.

Дасягненьні соцыялістычнай прамысловасьці, дасягненьні ў справе рэконструкцыі сельскай гаспадаркі БССР бясспрэчны. Усім відавочны рост і ўсё большае тэхнічнае узбраеньне нашае гаспадаркі.

Прарывы трэба ліквідаваць

Мы адзначылі тыя вялікія посьпехі, якія мы дасягнулі ў першым паўгодзьдзі. Але ці можам мы на гэтым супакоіцца і казаць, што ў нас усё добра, няма недахопаў, адсутнічаюць прарывы і г. д.? Так ставіць пытаньне было-б не па-бальшавіцку. Гэта значыла-б злажыць зброю і дапусьціць опортуністычны самацёк у зьнішчэньні прарываў. Бязьлітасна выкрыць усе недахопы і прарывы, якія былі і ёсьць у рабоце прамысловасьці і разгортваньні колгаснага руху, вывучыць іх карэньні і прычыны, з тым, каб у другім паўгодзьдзі забясьпечыць сапраўдныя бальшавіцкія тэмпы і поўнае ажыцьцяўленьне задач 3-га рашаючага году—баявая задача на сёнешні дзень. Ці былі прарывы і недахопы ў выкананьні прамфінпляну? Трэба сказаць, што былі, і досыць вялікія. Па-першае,—гэта нездавальняючае выкананьне плянаў наогул. Пленум у сваёй пастанове проста адзначае: «Вынікі выкананьня прам-

фінпляну за 5 м-цаў 3-га рашаючага году пяцігодкі (студзень—май 1931 г.) зьяўляюцца нездавальняючымі».

Прырост продукцыі на 35 проц. (лічба недаступная для капіталістычнай прамысловасьці) невыстарчальны для нашых фабрык і заводаў, бо 3-ці год пяцігодкі вымагае яшчэ большых тэмпаў. Вызначаныя народна-гаспадарчым плянам заданьні па выпуску продукцыі прамысловасьцю ВСНГ выкананы толькі на 85,1 проц., прамысловасьцю НКСнабу на 77,6 проц. Недавыкананьне складае запазычанасьць па прамысловасьці ВСНГ у суме 19.078.000 руб. і па прамысловасьці НКСнабу 7.545.000 руб. Усе дасягнутыя ў 1-м паўгодзьдзі перамогі не павінны закрываць сабою адставаньне раду асноўных галін цяжкой індустрыі, якая адыгрывае ў нашай гаспадарцы вядучую ролю. Так, напрыклад, па СССР за паўгодзьдзе каменнавугольная прамысловасьць не дадала краіне 12 млн. т вугалю, чорная мэталюргія за 5 мес. выканала програму па чыгуне на 70 проц., па сталі на 63 проц., па вытворчасьці будаўнічых матэрыялаў плян выкананы толькі на 57 проц. Цяжкая прамысловасьць БССР таксама выканала плян толькі на 57,3 проц. Гэткае становішча ня можа быць ні чым апраўдана.

Пленум адзначыў зусім пагражаючае становішча з выкананьнем прамфінпляну ў мэталяапрацоўчай прамысловасьці БССР (гадавы плян на 1-е чэрвеня выкананы толькі на 23,3 проц.) і па сэзонных галінах прамысловасьці, якія грунтуюцца на мясцовай сыравіне і павінны адыграць важнейшую ролю ў разьвіцьці ўсёй нашай народнай гаспадаркі (торф, будаўнічыя матэрыялы, фосфарытныя распрацоўкі). Рад нашых буйнейшых прадпрыемстваў з месяца ў месяц не вылязае з хранічнага прарыву, яскравы прыклад гэтага дае Гомсельмаш. Вось табліца, якая характарызуе работу Гомсельмаша.

Выпуск сілосарэзак	
Дзённае заданьне . . .	25
Сустрэчны плян	30
Выпушчана 5-VII . . .	21
„ 6-VII . . .	13
„ 7-VII . . .	15

Выпуск сячкарань	
Дзеннае заданьне . . .	15
Выпушчана 5-VII	4
„ 6-VII	3
„ 7-VII	3

Калі ўзяць на 10-е ліпеня, дык сілосарэзак выпушчана замест 25 толькі 18 і сячкарань 3; надышло 2-е паўгодзьдзе, а прарыў усё яшчэ ня зьнішчаны. Гомсельмаш толькі ў другім квартале не дадаў продукцыі на 1.290.000 руб. Калі перавесьці на машыны,

дык запазычанасьць складае: сілосарэзак—518, сячкарань—1.090, бульбамыек—567, бульбасартовак—68. Перад заводам стаіць задача ліквідаваць ганебнае адставаньне, бо выпускаемыя імі машыны павінны адыграць значную ролю ў справе вырашэньня кармавога пытаньня і пасьпяховага сканчэньня ўборачнай кампаніі, якой партыя прыдае выключна вялікае значэньне. Другі прыклад завод «Пролетары». Выканаў свой прамфінплян усяго на 50 проц., між тым як завод мае сьцяг імя ЦК КП(б)Б. Такіх глыбокіх прарываў завод яшчэ ніколі ня ведаў. Буйнейшыя прарывы маюцца і на заводах Віцебшчыны, на мэталяапрацоўчым заводзе «Комунар», «Варашылава» (Менск) і інш. Зусім нецярпімым зьяўляецца таксама глыбокі прарыў у вытворчасьці мінэральных угнаеньняў, якая павінна адыграць вялізарную ролю ў справе падвышэньня ураджайнасьці і спэцыялізацыі сельскае гаспадаркі, разьвіцьця тэхнічных і кармавых культур. Між тым запасы сыравіны (фосфарытаў) у БССР досыць вялікія.

Рэконструкцыя ўсёй нашай гаспадаркі непарыўна зьвязана з разгортваньнем капітальнага будаўніцтва, якое зьяўляецца адным з важнейшых момантаў тэхнічнай перабудовы краіны. Паглядзім, на колькі справілася будаўнічая прамысловасьць са сваім прамфінплянам у 1-м паўгодзьдзі. Праўда, наша будаўнічая прамысловасьць адна з самых маладых. Але пры яе дапамозе мы ўжо будавалі такія гіганты, як Бабруйскі дрэваапрацоўчы комбінат, Гомсельмаш і інш. Будаўнічая прамысловасьць у 3-м годзе павінна была забясьпечыць пляны капітальнага будаўніцтва, але-ж яна вельмі дрэнна выконвае свае задачы. Па сваіх мэтодах і тэмпах яна робіцца адсталым вучасткам народнай гаспадаркі. Плян будаўніцтва мае вялікія прарывы, програма Белдзяржбуду выканана ў разьмеры 52,6 проц., Белсельбуду—29 проц., Белжылсаюзу—18 проц. Прарыў закрануў важнейшыя об'екты капітальнага будаўніцтва. Цэлы рад об'ектаў будаўніцтваў тарфяной прамысловасьці, будаўніцтва заводаў па вырабе будаўнічых матэрыялаў, будаўніцтва ільна-заводаў, прадпрыемстваў металёвай, хэмічнай прамысловасьці—стаіць пад пагрозай зрыву. Так, напрыклад, плян будаўніцтва па мэталяпрамысловасьці, вызначаны на першае паўгодзьдзе ў разьмеры 2. 000.975 руб., выканаםы толькі на 55 проц.; па хэмічнай прамысловасьці—плян будаўніцтва ацэтонавага заводу выкананы замест 140.000 руб. толькі на 50.000 руб.; будаўніцтва па торфе выканана толькі на 36 проц.

Нездавальняючае становішча таксама і па лініі сельскагаспадарчага будаўніцтва. Гэтыя прарывы ствараюць пагрозу выкананьню пяцігодкі ў чатыры гады. Хутчэйшай іх ліквідацыі павінна быць аддадзена ўвага ўсёй грамадзкасьці. Плян будаўніцтва можа і павінен быць цалкам выкананы!

Асаблівая ўвага павінна быць зьвернута ў зьвязку з гэтым на выраб будаўнічых матэрыялаў (цагельная, цамэнтная, кафельна-плітачная і інш. прамысловасьць), дзе маецца асабліва пагражаючае становішча (гадавы плян вырабу будаўнічых матэрыялаў на 1-е чэрвеня выканан толькі на 12 проц. Гэты прарыў зьяўляецца тым больш недапушчальным, што для разгортваньня вытворчасьці будматэрыялаў, у разьмерах цалкам здавальняючых патрэбы будаўніцтва, у БССР зусім дастаткова мінэральнае сыравіны.

У 2-м паўгодзьдзі неабходна ліквідаваць прарывы ў рабоце прамысловасьці і ў галіне капітальнага будаўніцтва.

На барацьбу за апал

Асновай разьвіцьця прамысловасьці БССР павінна стаць шырокае скарыстаньне мясцовай багатай палівнай базы—торфу і шпаркае будаўніцтва электрастанцый, якія працуюць на торфе. Вялікае значэньне торф мае ня толькі як апал, але і як сыравіна для разгортваньня раду зусім новых важнейшых галін прамысловасьці (выраб будаўнічых і ізоляцыйных матэрыялаў, угнаеньняў, коксу для металяапрацоўчай прамысловасьці, здабычы з торфу сьпірту, бэнзыну і г. д.). У нас здабыча торфу, як апалу, у шырокіх разьмерах пачата толькі ў апошнія гады. Пераапрацоўка торфу знаходзіцца ў самым зародкавым стане. Між тым у СССР згуртавана ³/₄ сусьветных запасаў торфу. У БССР маецца звыш 3 млн. куб. м торфу на плошчы ў 460.000 га (каля 1.250.000 тон). У 1931 годзе па пляне намечана здабыць па СССР 14,6 млн. тон торфу, а да канца пяцігодкі плян намячае здабычу ў 35 млн. тон. Па БССР на 1931 г. намечана здабыча ў 960 тыс. тон.

Здабыча торфу—сэзонная справа. Кароткі тэрмін, вялізарная програма патрабуюць напружаных тэмпаў. Але плян зусім рэальны. Аб гэтым сьведчаць тыя торфараспрацоўкі, якія перавыконваюць дзенныя заданьні і крок за крокам набліжаюцца да вы-

кананьня сэзоннага заданьня. Але наогул па ўсёй торфапрамысловасьці выкананьне прамфінпляну ідзе недастатковымі тэмпамі.

Зводка здабываньня торфу:

Назва заводаў	% выкананьня ў дзень пляну
Асінторф	43,1
Грыбанава	54,6
Закрашанскі Мох	46,8
„Зьвязда"	53,7
„Новая Беларусь"	—
„1-ае Мая"	97,0
„Чырвоны тарфянік"	107,1
„Ленінскі Шлях"	111,7

Тут паказаны прадпрыемствы, якія набліжаюцца да выкананьня пляну, і прадпрыемствы, якія адстаюць. Плянавае заданьне па сэзоне трэба закончыць да 15 жніўня. На 1 ліпеня плян быў выкананы толькі на 21,5 проц. Тарфяныя раёны абавязаны разгарнуць сапраўдныя бальшавіцкія тэмпы, каб забясьпечыць бесьперабойную работу электрастанцый і інш. прадпрыемстваў, якія працуюць на торфе. Для ліквідацыі прарыву Пленум даручыў Бюро ЦК мобілізаваць 25 членаў ЦК на торфараспрацоўкі.

Палепшыць якасныя паказальнікі

Народна-гаспадарчы плян на 1931 г. намячаў, побач са значным павялічэньнем колькасьці продукцыі, значнае палепшаньне і якасьці паказальнікаў. Так, плян намячаў зьнізіць сабекошт продукцыі па прамысловасьці ВСНГ СССР на 10 проц. (па БССР на 8 проц.), узьняць продукцыйнасьць працы на 28 проц. (па БССР на 30 проц.). Адзін процант зьніжэньня сабекошту прамысловай продукцыі азначае ў маштабе СССР 180 млн. руб. дадатковых паступленьняў у фонд соцыялістычнага накапленьня.

Зразумела, што невыкананьне якасных паказальнікаў ставіць пад пагрозу і колькаснае выкананьне пляну. Пытаньне зьніжэньня сабекошту не атрымала належнага месца ў агульнай барацьбе за плян. Па БССР замест зьніжэньня сабекошту металяапрацоўчая прамысловасьць павысіла яго на 1 проц., хэмічная прамысловасьць зьнізіла сабекошт на 1 проц. замест прадугледжаных плянам 10 проц. Шкляная прамысловасьць павысіла сабекошт на

12 проц. замест таго, каб зьнізіць яго на 6 проц. У сярэднім па ўсёй прамысловасьці сабекошт застаецца на ўзроўні мінулага году. Продукцыйнасьць працы ўзьнята ўсяго толькі на 18 проц. замест намечаных 30 проц. Вопыт лепшых прадпрыемстваў дае магчымасьць сьцьвярджаць, што пры бальшавіцкай пастаноўцы работы, поўным скарыстаньні вытворчага ўздыму рабочых, нашыя прадпрыемствы могуць справіцца з усімі паказальнікамі пляну. Напрыклад, Менская абойная ф-ка зьнізіла сабекошт на 16 проц. супроць намечаных плянам 9 проц., зав. «Бальшавік», «Комінтэрн», зав. «Ланцуцкага» і рад інш. таксама перавыканалі пляны зьніжэньня сабекошту продукцыі. Палепшаньне якасных паказальнікаў павінна прыцягнуць да сабе ўвагу ўсёй партыі, усёй рабочай клясы з тым, каб у 2-м паўгодзьдзі прарыў быў цалком ліквідаваны.

У чым прычыны невыкананьня прамфінпляну

Мы паказалі на тыя прарывы, якія ёсьць ў выкананьні прамфінпляну за 1-е паўгодзьдзе. У чым прычыны прарываў? Ці не зьяўляюцца яны вынікам «об'ектыўных» прычын, якія могуць апраўдаць невыкананьне пляну? На об'ектыўныя прычыны можа апірацца толькі опортуніст, разважаючы аб непасільнасьці нашых тэмпаў. «Об'ектыўных прычын» для зрыву прамфінпляну няма, ёсьць усе магчымасьці выканаць і перавыканаць народна-гаспадарчы плян 1931 г. Праўда, у працягу 1-га паўгодзьдзя мелі месца перабоі ў забесьпячэньні прамысловасьці сыравінай. Але гаспадарчыя організацыі, спасаваўшы перад цяжкасьцямі, спасылаючыся на об'ектыўныя прычыны, нічога не рабілі для мобілізацыі ўнутраных рэсурсаў і лепшага скарыстаньня сыравіны для забесьпячэньня нормальнага ходу работ. Пленум ЦК расцэньвае такое зьявішча як праяву правага опортунізму на практыцы. Разам з гэтым Пленум ЦК мобілізуе ўвагу на сапраўдныя прычыны прарыву: «Прычынамі гэтага недавыкананьня прамфінпляну зьяўляюцца: слабае кіраўніцтва гаспадарчых організацый, недапушчальна павольная перабудова на новыя формы і мэтоды кіраўніцтва прамысловасьцю, формальнае правядзеньне гаспадарчага разрахунку на прадпрыемствах, не перабудаваньне партыйна-масавай і профсаюзнай работы на прадпрыемствах, не наладжана ўнутрызаводзкае плянаваньне, а таксама недаацэнка з боку большасьці РК партыі і РВК значэньня выкананьня прамфінпляну.

У выніку ўсяго гэта стварылася дрэннае забесьпячэньне рабочай сілай, слабая арганізацыя рабочае сілы і слабое яе выкарыстоўваньне». Асабліва яскрава выкрыў гэтыя прычыны тав. Сталін у сваей гістарычнай прамове на нарадзе гаспадарнікаў. У прамове даны адказы на самыя баявыя і балючыя пытаньні сучаснага этапу соцыялістычнага будаўніцтва і намечана баявая праграма дзейнасьці, якая забясьпечвае ліквідацыю прарываў у другім паўгодзьдзі. Як указаў тав. Сталін, уся справа ў тым, што новыя ўмовы, новая абстаноўка, якая склалася ў выніку пераможнага разгортваньня соцыялістычнага наступленьня на ўсім фронце, патрабуе ад нас карэннай перабудовы мэтодаў работы і кіраўніцтва. Трэба зразумець то новае, што мы маем, і па-новаму працаваць, па-новаму кіраваць соцыялістычным будаўніцтвам. Разгледзім больш падрабязна ўсё вышэй сказанае.

У чым заключаецца новая абстаноўка работы прамысловасьці

Гэта новае, па-першае, састаіць у тым, што зараз зусім зьмянілася становішча з забесьпячэньнем рабочай сілай прамысловасьці. Раней, у царскія гады, рабочыя самі ішлі на фабрыкі і заводы. Жабрацтва, няўстойлівасьць дробнасялянскай гаспадаркі, эксплеатацыя кулака і памешчыка гнала сялян у горад на заработкі. Зараз умовы зьмяніліся. Беспрацоўе ліквідавана. Шпаркі рост прамысловасьці патрабуе прыцягненьня ўсе новых рабочых кадраў. Прамысловасьць перажывае вялікія цяжкасьці з рабочай сілай. На прыкладах фабрык і заводаў Беларусі мы гэта бачым з усёй яскравасьцю. Многія гаспадарнікі спадзяваюцца на тое, што гэтая рабочая сіла прыдзе сама сабой, спадзяваюцца на самацёк. Тав. Сталін у сваёй прамове проста ставіць пытаньне, што спадзявацца зараз на самацёк гэта значыць ніколі ня вылезьці з прарываў промфінпляну. Як можа быць вырашана пытаньне адносна забесьпячэньня рабочай сілай прамысловасьці? Для гэтага неабходна, каб самі прадпрыемствы не спадзяваліся на самацёк, не чакалі прысылкі з біржы, але арганізавана самі набіралі рабочую сілу, у прыватнасьці, шляхам заключэньня дагавароў паміж заводамі і колгасамі. Калі на гэты шлях сталі ўжо некаторыя гаспадарчыя арганізацыі Савецкага Саюзу, дык у Беларусі сыстэма дагавароў, кантрактацыя рабочае сілы ў колгасах яшчэ зусім ня ўжывалася. Вось чаму нашы прадпрыемствы безадкладна павінны перанесьці на арганізаваны набор рабсілы. Як гэта зрабіць

яскравы прыклад дае тав. Ермілаў, прадстаўнік ЦО «П р а в д ы», у сваім выступленьні на 2-м Усебеларускім зьезьдзе рабсельькораў. «У Беларусі ёсьць зав. Гомсельмаш. Паставіць задачу,—карыстаючыся ўстаноўкамі тав. Сталіна,—зьвязацца з падшэфным колгасам, зацікавіць дадзены колгас магчымасьцю атрымліваць ад гэтага заводу сельгасмашыны. Калі-б гэта апэрацыя была ўзгоднена з адпаведнымі арганізацыямі, ці-ж колгас, зацікаўлены ў атрыманьні з Гомсельмашу патрэбнай колькасьці машын, не даў-бы рабочай сілы для заводу? Бязумоўна даў-бы. Трэба скарыстаць прынцып непасрэднай дапамогі колгасам машынамі, заключыўшы адпаведныя дагавары, каб атрымаць рабочую сілу ад колгасаў».

Дзе ў нас самае вузкае месца з рабочай сілай? Асабліва востра гэта пытаньне стаіць у тарфяной прамысловасьці, лесанарыхтоўках і на будаўнічых работах. Побач з арганізаванай вярбоўкай рабочай сілы важнейшае значэньне набывае зараз проблема мэханізацыі працы, замена ручной працы машынай, асабліва мэханізацыя працаемкіх процэсаў. Гэта задача стаіць ва ўсю шырыню перад нашай прамысловасьцю і патрабуе неадкладных практычных мерапрыемстваў. «Мэханізацыя процэсаў працы зьяўляецца той новай для нас і рашаючай сілай, без якой немагчыма вытрымаць ні нашых тэмпаў, ні новых маштабаў вытворчасьці» (з прамовы тав. Сталіна).

Другою з сур'ёзнейшых прычын недавыкананьня прамфінпляну зьяўляецца няўменьне замацаваць рабочую сілу, правільна арганізаваць аплату працы і няўважлівыя адносіны да задавальненьня культурна-бытавых патрэб рабочых. Тав. Сталін кажа: «Для таго, каб забясьпечыць нашыя прадпрыемствы рабочай сілай, неабходна дабіцца таго, каб замацаваць рабочых за вытворчасьцю і зрабіць склад рабочых на прадпрыемстве больш чым менш трывалым». На вялікі жаль на прадпрыемствах БССР мае́цца вялікая цякучасьць рабочае сілы, што перашкаджае ўвесь час выкананьню прамфінпляну. Не абходзіцца справа таксама без прагулу на вытворчасьці. Вось яркі прыклад. Возьмем зноў-такі знаёмы ўжо нам Гомсельмаш. За 1-ы квар. па няўважлівых прычынах налічвалася 2.284 прагульных дзён. 2-гі квартал даў звыш 3.639 прагульных дзён (што называецца рэкордная лічба). Акрамя гэтага няма таго дня калі-б дзесяткі рабочых не прастойвалі і не пракурвалі рабочыя гадзіны. Далей цярпець такія зьявішча нельга.

Прычыны цякучасьці рабочай сілы, як правільна вызначыў тав. Сталін, знаходзяцца: «у няправільнай арганізацыі зарплаты, у няправільнай тарыфнай сыстэме, у «лявацкай» ураўнілаўцы у галіне зарплаты».

Дробна-буржуазная ўраўнілаўка ў зарплаце зьнішчае ўсякую зацікаўленасьць у працы кваліфікаваных рабочых. Апошнія шукаюць дзе можна лепш зарабіць і ўходзяць у іншыя прадпрыемствы. Адгэтуль і цякучасьць. Нават іншы раз у адным і тым-жа прадпрыемстве рабочыя адной кваліфікацыі атрымліваюць розную зарплату дзякуючы няправільнай рабоце тарыфна-нормировачнага бюро. Вось што пішуць у сваім адкрытым лісьце рабочыя Ленінградзкага зав. імя Сталіна з гэтага поваду. «Самую бесшабашную ўраўнілаўку і блытаніну знайшоў завод у сябе ў галіне зарплаты. На зьдзельную аплату было пераведзена толькі 51,5 проц. агульнага ліку рабочых. Дзікая ўраўнілаўка ў зарплаце фактычна абясцэньвае кваліфікацыю, прыклады: у мэханічным цэху рабочы 7 разраду атрымлівае 1 р. 38 к. у гадзіну, а рабочы 6 разраду 1 р. 42 к., у кузьні рабочы 7 разраду атрымлівае 1 р. 05 к., а 6 разраду 1 р. 40 к. і г. д.». Трэба сказаць, што гэта характэрна ня толькі для заводу імя Сталіна. Мы маем такое становішча ў большасьці прадпрыемстваў. Падобных прыкладаў можна прывесьці шмат. На прадпрыемствах БССР ня рэдкі выпадкі калі кваліфікаваныя рабочыя аплачваюцца ніжэй чорнарабочых. Такая сыстэма аплаты перашкаджае падрыхтоўцы і замацаваньню кадраў, стварае цякучасьць і вядзе да зьніжэньня вытворчасьці працы.

Што трэба зрабіць для зьнішчэньня ўраўнілаўкі, якія задачы у гэтых адносінах паставіў тав. Сталін у сваёй прамове і Ліпеньскі пленум ЦК КП(б)Б? Мы ўжо казалі, што вельмі кепская пастаноўка тарыфнай работы на прадпрыемствах прыводзіла да ўраўнілаўкі ў зарплаце. Тарыфная сыстэма павінна быць перабудавана, выходзячы з прынцыпу ад кожнага па здольнасьці, — кожнаму па працы; гэта значыць, што кожны рабочы павінен атрымліваць зарплату суадпаведна сваёй кваліфікацыі і затрачанай працы, а ні якім-небудзь іншым чынам. У зьвязку з гэтым Пленум даў дырэктыву ліквідаваць розную сыстэму аплаты на адным і тым-жа прадпрыемстве, палепшыць работу ТНБ, пашырыць сыстэму зьдзельшчыны і інш. форм аплаты, якія будуць павышаць продукцыйнасьць працы, паляпшаць якасьць продукцыі, а таксама садзейнічаць узьняцьцю кваліфікацыі работ. Неабходна,

каб ТНБ карэнным чынам перабудавала сваю работу. Перабудова тарыфнай работы профсаюзаў патрабуе ад апошніх павярнуцца тварам да вытворчасьці, тварам да кожнае профэсіі, да кожнага рабочага паасобку. Неабходна рашуча весьці барацьбу і выкарчоўваць дробна-буржуазную ўраўнілаўку у аплаце працы, выдзеляючы асабліва вядучыя профэсіі на кожным прадпрыемстве, забясьпечыўшы заахвочваньне за лепшую працу па колькасьці і якасьці. Асабліва трэба паставіць пытаньне адносна ўдарнікаў на вытворчасьці, якіх трэба забясьпечыць найлепшымі формамі аплаты працы.

Побач з гэтым трэба памятаць і тое, што ўступленьне ў пэрыод соцыялізму патрабуе сыстэматычнага паляпшаньня становішча рабочае клясы. Неабходна далейшае паляпшаньне культурна-бытавых матэрыяльных умоў рабочых. Быт рабочых, пытаньне забесьпячэньня, жыльлёвыя ўмовы—усе гэта павінна знаходзіцца пад няўстанным наглядам партыйных, профсаюзных і гаспадарчых організацый. Ліпеньскі пленум дае у гэтым напрамку наступныя дырэктывы:

«Улічваючы цесную сувязь у пытаньні выкананьня промфінплану з пытаньнямі рабочага забесьпячэньня жыльлевага будаўніцтва, культурна-бытавога абслугоўваньня рабочых, Пленум ЦК лічыць патрэбным паскорыць перабудову працы спажывецкай коопэрацыі ў першую чаргу далейшую організацыю і гаспадарчае замацаваньне існуючых ЗРК, разгортваньне дзейнасьці і паляпшаньне грамадзкага харчаваньня. Пленум паставіў таксамі задачу зьнішчыць перагібы парторганізацый вытворчых комун. Вытворча-бытавыя комуны, організуемыя па ініцыятыве самых рабочых, зьяўляюцца вышэйшай формай ударніцкага руху і лепшым прыкладам сапраўдна комуністычных форм працы. Вопыт комун павінен стала вывучацца, комунам трэба ўсякім чынам спадзяйнічаць. Але вытворчыя комуны павінны быць організаваны з належнай да гэтага падрыхтоўкай. На шэрагу прадпрыемств БССР вытворчыя комуны, ня меўшыя належнай падрыхтоўкі, прыводзілі да ўраўнілоўкі ў зарплаце, што ў сваю чаргу прыводзіла да зьніжэньня продукцыйнасьці працы. Якраз асноўная мэта комун у тым, каб комуністычнымі формамі працы узьняць продукцыйнасьць яе на адпаведную вышыню. Ці можна на сёньняшні дзень ставіць пытаньне так, каб рабочыя розных кваліфікацый, організаваныя у комуну, зарплату атрымлівалі аднолькавую—

гэта значыць прапрацаванае дзяліць пароўну паміж сябрамі комуны? Ці будзе гэта зацікаўліваць рабочых вышэйшай кваліфікацыі ў продукцыйнасьці працы, а рабочых ніжэйшай кваліфікацыі ва ўзьняцьці сваей кваліфікацыі? Зусім яскрава, што ня будзе. Стала быць і ў комунах павінна быць розная аплата працы. Гэта трэба зразумець. Трэба таксама весьці рашучую барацьбу з «лявацкімі» скажэньнямі ідэй вытворчых комун з зьняважваньнем прынцыпаў добраахвотнасьці пры іх організацыі. Яскравы прыклад можна прывесьці з Віцебскай абутковай ф-кай імя «Лекерта», дзе пры організацыі вытворчых комун не заўсёды захоўваецца добраахвотнасьць, дзе рабочыя розных кваліфікацый працавалі на прынцыпах ураўнілаўкі. Другі прыклад—Менская абутковая ф-ка, дзе 55 комун, якія аб'ядналі рабочых розных профэсій і дзе заробак дзяліўся пароўну, зусім развалілася. Захоўваньне добраахвотнасьці пры організацыі вытворчых комун, барацьба з ураўнілаўкай—наша чарговая задача.

Абязьлічцы палажыць канец

Абязьлічка зьяўляецца цяжкай хваробай у кожнай галіне народнай гаспадаркі і асабліва ў прамысловасьці. Што такое абязьлічка? «Абязьлічка ёсьць адсутнасьць усякай адказнасьці за даручаемую работу, адсутнасьць адказнасьці за мэханізмы, за варштаты, за інструманты» (Сталін).

Да чаго вядзе абязьлічка? Яна вядзе да драпежніцкіх адносін, да абсталяваньня і інструмантаў, да зьніжэньня продукцыйнасьці працы, да сыстэматычнага невыкананьня прамфінпляну і г. д. Там, дзе пануе абязьлічка, дзе за вытворчасьць фактычна ніхто не нясе адказнасьці, зразумела, прарыў ніколі ня можа быць зьнішчаны. Да чаго вядзе абязьлічка мы бачылі на прыкладзе Чыгункі, дзе абязьлічка была адной з асноўных прычын невыкананьня прамфінпляну.

У шэрагу нашых прадпрыемстваў недастаткова падрыхтаваліся да пераходу на бясьперапынку і ў такіх прадпрыемствах бясьперапынка прывяла да абязьлічкі. Пры добрай падрыхтоўцы гэтага не павінна было быць.

Якім чынам мы зможам ліквідаваць гэту абязьлічку ва ўсіх галінах народнай гаспадаркі? Трэба правільна організаваць працу, даручыўшы кожнаму несьці пэўную адказнасьць за работу.

Трэба скласьці такія умовы на прадпрыемстве, каб за кожны варштат, за кожны мэханізм адказваў пэўны працаўнік.

Ліквідацыя абязьлічкі на транспорце бліскуча сябе апраўдала. Перайшоўшы на спараную язду, чыгуначны транспорт дабіўся бясспрэчнага і відавочнага пералому. Вопыт транспорту трэба перанесьці ў прамысловасьць і інш. галіны народнай гаспадаркі. Непарыўка на прадпрыемстве павінна быць так арганізавана, каб яна не вяла да абязьлічкі, а садзейнічала далейшаму павышэньню вытворчасьці працы і прамой адказнасьці зьмен, брыгад, асобных рабочых. Увядзеньне сталых зьмен, сталага складу брыгад, дакладнай пэрсанальнай адказнасьці за выконваемую працу, прымацаваньне работнікаў да сталых варштатаў і сродкаў вытворчасьці, зьяўляюцца першачарговымі мерапрыемствамі, якія павінны быць зьдзейсьнены на кожным прадпрыемстве. Калі нельга ліквідаваць абязьлічку пры бесьперапыннцы, трэба зьвярнуцца к перапынцы з тым, каб ліквідаваць абязьлічку, па-баяваму падрыхтавацца да бесьперапынкі. Ня можа быць такога заводу, такой фабрыкі, дзе-б існавала абязьлічка ў той ці іншай форме ў сучасны момант, у новых умовах соцыялістычнага будаўніцтва. Якія вынікі нарэшце мы атрымаем ад ліквідацыі абязьлічкі? Яны зразумелы. Ад гэтага будзе залежаць выкананьне прамфінпляну другога паўгодзьдзя. Гэта дасьць магчымасьць ліквідаваць прарывы і з посьпехам завяршыць 3-ці рашаючы год пяцігодкі.

Укараніць гаспадарчы разрахунак

Мы нябачанымі тэмпамі разгортваем наша будаўніцтва. Для гэтага патрэбны сродкі. Былыя крыніцы накапленьня—прыбыткаў лёгкай індустрыі, падаткаў, пазык, гэтага ўжо недастаткова. Зараз патрэбна, каб уся прамысловасьць, у тым ліку і цяжкая індустрыя, накапляла сродкі. Нам неабходна яшчэ больш матэрыяльных рэсурсаў для паскарэньня нашага руху ўперад. Укараненьне гаспадарчага разрахунку ва ўсе зьвеньні нашага гаспадарчага будаўніцтва зьяўляецца тым сродкам, які прымушае гаспадарніка цікавіцца сабекоштам продукцыі, цікавіцца прыбытковасьцю прадпрыемства. Гаспадарчы разрахунак садзейнічае паскарэньню накапленьня прыбыткаў у прамысловасьці і асабліва у цяжкой індустрыі. Прадпрыемствы, якія цалкам пераведзены на гаспадарчы разрахунак, дабіваюцца лепшых вынікаў у справе

памяншэньня браку, зьніжэньня сабекошту, ліквідуецца бясплянавасьць, узмацнiецца мобілізацыя ўнутраных рэсурсаў і наогул паляпшаецца выказьнікі колькасных і якасных паказчыкаў прамфінпляну.

Пленум даў дырэктыву аб правядзеньні бязьлітаснай барацьбы з фармальным ажыцьцяўленьнем гаспадарчага разрахунку. На гаспадарчы разрахунак павінны перавесьці ня толькі заводы і фабрыкі, але-ж цэхі і брыгады. Контроль рублём за работай кожнага прадпрыемства будзе садзейнічаць выкананьню і перавыкананьню прамфінпляну.

У галіне ўкараненьня гаспадарчага разрахунку ў прамысловасьці зроблена пакуль яшчэ вельмі мала. Тут барацьба толькі пачалася, галоўнае яшчэ ўперадзе. У прыватнасьці на прадпрыемствах БССР перавод цэхаў, брыгад на гаспадарчы разрахунак праходзіць зусім марудлівымі тэмпамі, з гэтай марудлівасьцю трэба пакончыць.

Зьяўляючыся лепшай зброяй у барацьбе за прамфінплян, гаспадарчы разрахунак цэхаў, брыгад патрабуе правядзеньня цэлай сыстэмы мерапрыемстваў, якія-б забясьпечылі яго сапраўднае ажыцьцяўленьне. Адным з гэтых мерапрыемстваў павінна быць, што-б кожны цэх атрымаў свой дэтальны плян па колькасным і якасным паказчыкам. Неабходна, каб пры самым актыўным удзеле шырокай рабочай грамадзкасьці, ішла перабудова работы заводу, цэху па ўкараненьні гаспадарчага разрахунку. Тут трэба таксама разгарнуць шырока масавую работу сярод рабочых.

На прыкладах прадпрыемстваў Масквы і Ленінграду паказаць лепшыя вынікі работы, організацыю накапленьня сродкаў і г. д., пры ажыцьцяўленьні зьверху данізу гаспадарчага разрахунку. Трэба ўзмацніць работу фінорганаў, каб ва ўмовах новых форм крэдытаваньня забясьпечыць найлепшы контроль рублём. Нам нельга ставіць пад удар зьніжэньне тэмпаў соцыялістычнага будаўніцтва, нельга затрымлівацца на старых крыніцах накапленьня, а з бальшавіцкім напорам разгарнуць іх у суадпаведнасьці перыяду соцыялізму. Фінансавы плян 1931 г. вялік, ён пабудаваны, як вядома, у суме 32 млрд. руб. Гэта накладвае абавязак пільна сачыць за крыніцамі накапленьня. Мобілізацыя сродкаў насельніцтва разгарнулася ў шырокую масавую політычную кампанію. Энтузіязм, з якім рабочая кляса сустрэла выпуск пазыкі імя 3-га рашаючага, абумовіў пасьпяховую рэалізацыю пазыкі ў горадзе.

Між тым у вёсцы рэалізацыя пазыкі слаба разгорнута. Па БССР плян рэалізацыі пазыкі на вёсцы выкананы толькі на 17,3 проц., што складае 1.974.000 руб., замест 16 млн., вызначаных плянам. На 27 ліпеня заданьне па распаўсюджваньні пазыкі на вёсцы перавыканаў толькі Клімавіцкі раён. Такім чынам вёска недадала 14 млн. руб., якія павінны быць сабраны ў самы кароткі тэрмін.

Недастаткова разгорнута таксама работа па паянакапленьні, зборы падаткаў, укладаньні ў ашчадкасы і г. д., што стварае пагрозу зрыву фінпляну. Барацьбу за фінплян (100-проц. паступленьне даходаў, паскарэньне тэмпаў накапленьня ў цяжкой прамысловасьці, рэжым эканоміі ў расходваньні сродкаў і г. д.) патрэбна паставіць пад контроль усей рабочае клясы і фінплян, што-б там ні было, выканаць поўнасьцю.

Па-новаму стаіць пытаньне аб спэцыялістах.

Вялікае значэньне ў барацьбе за пасьпяховае ажыцьцяўленьне прамфінпляну мае якасьць тэхнічнага і гаспадарчага кіраўніцтва прадпрыемствамі.

Па-новаму стаіць зараз пытаньне аб старых спэцыялістах. У гады 1928/29 значная частка старых спэцыялістаў хісталася, думаючы, што пяцігодка не ажыцьцявіма, разьлічвала на тое, што інтэрвэнцыя перашкодзіць справе соцыялістычнага будаўніцтва. Зараз яны уразумелі, што інтэрвэнцыя ня будзе мець посьпеху, шкоднікі разгромлены. Сусьветны капіталізм гніе і трашчыць па ўсіх швах. Хуткі рух соцыялістычнага будаўніцтва у пэрыод, як у галіне сельскай гаспадаркі, так і прамысловасьці, садзейнічаў павароту да нас хістаючыхся слаёў старой тэхнічнай інтэлігенцыі. Яна зараз прымае актыўны ўдзел у нашым вялікім будаўніцтве, нават некаторыя з былых шкоднікаў, асуджаных савецкай уладай на розныя тэрміны, зараз на справе дапамагаюць савецкай уладзе сумеснай працай на сваёй спэцыяльнасьці. Выходзячы з гэтага, ЦВК зьняў з іх пакараньні і нават грашова іх узнагародзіў.

Мы павінны зразумець гэты паварот і скласьці належныя ўмовы для творчай работы тэхнічнага пэрсоналу, рашуча весьці барацьбу з агульным недавер'ем да старых спэцыялістаў. Перад намі стаіць задача ўзмацненьня тэхнічнага кіраўніцтва ў прамысловасьці, лепшай арганізацыі пляніраваньня, асабліва ўнутры заводзкага, большай спэцыялізацыі прадпрыемстваў па асобных ві-

даў і асортымэнтах продукцыі, стаць задача набліжэньня спэцыялістаў да цэху, брыгады, варштату. А гэта ў сваю чаргу патрабуе большай колькасьці спэцыялістаў. Тут справа толькі са старымі спэцыялістамі ня можа быць вырашана. Проблема падрыхтоўкі новых пролетарскіх тэхнічных кадраў паўстае ва ўсю вышыню. Бурныя тэмпы індустрыялізацыі, рост буйных прамысловых прадпрыемстваў высоўвае гэту проблему на першы плян і патрабуе выключнай увагі партыі і ўсёй рабочай клясы да справы падрыхтоўкі новых спэцыялістаў.

Нельга ня бачыць і тое, што вялікія недахопы ў рабоце буйных і новых прадпрыемстваў БССР (Гомсельмаш, Бабруйскі дрэваапрацоўчы комбінат, Белдрэс і інш.) ва многім залежаць ад нізкай якасьці тэхнічнага кіраўніцтва, ад недахопу кваліфікаваных тэхнічных сіл.

Неабходна таксама правіць больш рупліва да маладых пролетарскіх спэцыялістаў. Мы іх часта ставім у такіх умовы работы, што яны зусім мала часу аддаюць вытворчасьці, а больш скарыстоўваюцца не па спэцыяльнасьці: у апаратах на грамадзкай рабоце і г. д. Неабходна, каб пролетарскі спэцыяліст больш часу працаваў на вытворчасьці, павышаючы сваю кваліфікацыю, авалодваючы ўсімі навейшымі дасягненьнямі навукі.

Каб забясьпечыць шпаркія тэмпы пабудаваньня соцыялізму, нам патрэбна памімо гэтага ўсім авалодаць тэхнікай вытворчасьці. Тэхнічная пісьменнасьць мільёнаў рабочых і колгасьнікаў прывядзе да бесьперапыннага росту вытворчасьці працы. Лёзунг тав. Сталіна аб «авалоданьні тэхнікай, якая ў пэрыод рэконструкцыі рашае ўсё», павінен быць праведзены ў жыцьцё.

Шырокія рабочыя масы падхапілі ўсутыч да вырашэньня гэтага важнейшага пытаньня, але-ж ва многіх выпадках мы маем непаразуменьні і скажэньні пытаньня. Пленум падкрэсьлівае, што «правільнае вырашэньне проблемы авалоданьня тэхнікай у першую чаргу заключаецца ў тым, каб організаваць systэматычную разгорнутую барацьбу за падвышэньне кваліфікацыі кожнага рабочага, за політэхнізацыю яго ведаў. Паварот да тэхнікі заключаецца ў тым, каб паставіць у цэнтры ўвагі вырашэньне тэхнічных проблем, якія адыгрываюць рашаючую ролю на прадпрыемстве, у цэху і брыгадзе, як у сучасным, таксама і ў пэрспэктыўным разьвіцьці». Адгэтуль, зразумела, што пытаньне аб авалоданьні тэхнікай ёсьць задача кожнага рабочага і колгасьніка.

Перабудавацца па-новаму і перавыканаць плян

Каб сапраўды кіраваць прамысловасьцю і выканаць задачу пасьпяховага завяршэньня пабудовы фундаманту соцыялістычнай экономікі у 3-м годзе, неабходна перабудаваць усе зьвеньні партыйнай, профсаюзнай і гаспадарчай работы. У новых умовах трэба навучыцца і па-новаму кіраваць. Умець правільна расставіць свае сілы на ўсіх баявых і рашаючых вучастках задача складаная, але зусім магчымая.

У другім паўгодзьдзі патрэбна па-бальшавіцку стаць на чале і накіраваць растучую актыўнасьць мас і іх творчы энтузіязм. У першым паўгодзьдзі гэтага, на ліні ўсіх нашых організацый, не абясьпечылі.

З боку раду партыйных організацый нават была паслаблена ўвага да справы соцспаборніцтва і ўдарніцтва, аб чым сьведчыць невыстарчальны ўдзел партыйцаў і комсамольцаў у соцспаборніцтве і ўдарніцтве (па 44 прадпрыемствах БССР удзел партыйцаў у соцспаборніцтве і ўдарніцтве складае 70,2 проц., комсамольцаў 74,4 проц.). Пленумам пастаўлена задача, каб партыйцы і комсамольцы на ўсе 100 проц. былі ўдарнікамі.

«Ажыцьцяўленьне народна-гаспадарчага пляну патрабуе яшчэ большага ўкараненьня комуністычных форм працы, скарыстоўваньня ўсё растучай вытворчай ініцыятывы рабочае клясы, за выкананьне і перавыкананьне плянаў 1931 г., перабудовы ўсей работы ў напрамку організацыі шырокіх мас на барацьбу за промфінплян» (з рэз. пленуму).

Партыя павінна рашуча ўдарыць па опортуністычных спробах пераглядзець народна-гаспадарчы плян рашаючага году пяцігодкі. Народна-гаспадарчы плян рэальны і можа быць выкананы. Той, хто пытаецца разважаць аб нерэальнасьці пляну і разам з тым падмяняць дзелавую і напружаную работу,—той на справе дапамагае клясаваму ворагу.

Мы маем усе магчымасьці, працуючы па-новаму, ня толькі выканаць, але і перавыканаць плян, каб завяршыць пабудову фундаманту соцыялістычнай экономікі ў нашай краіне ў 3-м годзе пяцігодкі.

Халепа Т. Я.

ЗАДАЧЫ АСЕНЬНЯЙ ПАСЕЎНАЙ КАМПАНІІ 1931 г.

Бальшавіцкія тэмпы перамагаюць

Соцыялістычнае наступленьне па ўсім фронце ў нашай краіне разгортваецца з бесьперапынна ўзрастаючым посьпехам. Пяцігадовы плян разьвіцьця народнай гаспадаркі выконваецца з вялікім посьпехам у 4 гады. У 1921 г. т. Ленін пісаў: «Паглядзеце на карту РСФСР: на поўнач ад Валогды, на паўднёвы-ўсход—ад Растова на-Дону і ад Саратава, на Поўнач ад Арэнбурга і ад Омска, на Поўнач ад Томска ідуць неабсяжныя прасторы, на якіх зьмесьцяцца б дзесяткі вялізарных культурных дзяржаў, і на ўсіх гэтых прасторах пануе патрыярхальшчына, паўдзікасьць і самая зьвычайная дзікасьць». (Ленін). Так было ў 1921 г. Карэнным чынам гэта становішча зьмянілася зараз і яшчэ будзе зьмяняцца з кожным далейшым крокам, крокам па шляху выкананьня пяцігодкі. Савецкі Саюз, па Ленінскі вырашаючы карэнную задачу соцыялістычнай перабудовы краіны шляхам індустрыялізацыі, шляхам пераводу дробных гаспадарак на рэйкі буйной соцыялістычнай аграмаджанай гаспадаркі, дасягнуў значных посьпехаў.

1) Колгасны рух у Савецкім Саюзе ахапіў шматмільённую масу бядняцка-серадняцкага сялянства. Увесну 1931 г. палова ўсіх сялянскіх гаспадарак знаходзілася ў колгасах. Гэты магутны рух бядняцка-серадняцкіх мас ня спыняецца, а наадварот, на аснове гаспадарчых посьпехаў колгасаў і паляпшаньня іх дабрабыту пад кіраўніцтвам нашай партыі—колектыўны рух пашыраецца і ўзмацняецца.

У гэтым годзе колгасы і саўгасы займаюць рашаючае месца, як па ахопе засеўных плошчаў, так і па выпрацоўцы сельска-

гаспадарчай продукцыі. Ня менш 50 млн. га пасеву яравых у колгасах, каля 10 млн. пасеваў азімых і яравых у саўгасах, апрача гэтага 8 млн. га пасеваў азімых у колгасьнікаў, якія ўвайшлі ў колгасы з неабагуленымі азімымі —вось тая экономічная база соцыялістычнага сэктару сельскай гаспадаркі ў трэцім рашаючым годзе пяцігодкі. З 140 млн. га агульных пасеваў у СССР каля 80 млн. га пасеваў у руках колгасьнікаў і саўгасаў. З 50 млн. га пасеваў каля 18 млн. га засяюць МТС.

Гэтыя велізарнейшыя посьпехі дасягнуты на аснове ленінскай лініі нашай партыі і савецкай улады ў справе індустрыялізацыі СССР і рэконструкцыі сельскай гаспадаркі.

Пяцігодка перакроіла твар краіны. Ня толькі ў цэнтры, але і ў далёкіх акраінах, пра якія пісаў тав. Ленін, растуць гіганты-саўгасы, колгасы, шахты, заводы і новыя гарады. Растоўскі Сельмаш, Сталінградзкі трактарны, Кузнецбуд, Туркстб і тысячы новых будаўніцтваў перарабляюць нашу краіну з аграрнай, адсталай, набудзікай у краіну індустрыяльна-аграрную, з высока разьвітай тэхнікай.

Пад кіраўніцтвам комуністычнай партыі уся краіна ахоплена вялікай стройкай. Мацнее і пашыраецца соцыялістычнае спаборніцтва і ударніцтва. У трэцім рашаючым годзе пяцігодкі будзе закончана пабудова фундаманту соцыялістычнай экономікі.

У трэцім годзе пяцігодкі у рады соцыялістычнай індустрыі уступаюць 518 новых прадпрыемстваў, пабудаваных па апошнім слове тэхнікі. З іх 30—буйнейшыя ў сьвеце.

Вытворчасьць сельскагаспадарчых машын у трэцім годзе пяцігодкі перавысіць даваенную вытворчасьць больш як у 12 раз. Пачнуць працаваць 4 новых сельскагаспадарчых заводы-гіганты. Будуць пушчаны такія заводы па вырабе сельскагаспадарчых машын, як Саратаўскі і Растоўскі заводы комбайнаў, Харкаўскі трактарны завод і г. д.

Індустрыялізацыя краіны дае вялікую колькасьць машын сельскай гаспадарцы. Соцыялістычная індустрыялізацыя—аснова перабудовы ўсяе народнае гаспадаркі, аснова перабудовы сельскай гаспадаркі на соцыялістычных падставах. Буйная прамысловасьць—вядучая галіна ва ўсей народнай гаспадарцы. Індустрыялізацыя краіны падводзіць моцную тэхнічную базу для соцыялістычнай рэконструкцыі сельскай гаспадаркі, замацоўвае вытворчую сувязь гораду з вёскай.

«Мы ідзем на ўсіх парах па шляху індустрыялізацыі к соцыялізму, пакідаючы ззаду нашу векавую «расейскую» адсталасьць. Мы становімся краінай мэталюргіі, краінай аутомобілізацыі, краінай трактарызацыі. І калі пасадзім СССР на аутомобіль, а мужыка на трактар, няхай паспрабуюць дагнаць нас паважаньня капіталісты, якія ганарацца сваей «цывілізацыяй». Мы яшчэ паглядзім, якія з краін можна будзе тады «вызначыць» у адсталыя і якія ў перадавыя» (Сталін).

Выконваючы пяцігодку ў чатыры гады, мы дабіліся значных посьпехаў па перабудове сельскай гаспадаркі на соцыялістычны лад. На палях Савецкага Саюзу працуе больш як 100 тыс. трактараў. У БССР у гэтым годзе скончыцца пабудова 30 МТС, якія сталі сапраўднымі правадырамі колектывізацыі. Партыя і Савецкая улада упартай работай па індустрыялізацыі краіны, масавай і ўпартай тлумачальнай работай пры рашучай барацьбе з кулацтвам, падрыхтавала бядняцка-серадняцкае сялянства да суцэльнай колектывізацыі і на яе аснове ліквідацыю кулацтва як клясы. Асноўная маса беднякоў і сераднякоў, цьвёрда упэўніўшыся ў перавагах колектыўнай працы і гаспадаркі, рашуча павярнула на шлях соцыялізму (VI зьезд саветаў СССР).

У асноўных рашаючых збожжавых раёнах у другую бальшавіцкую вясну суцэльная колектывізацыя ў асноўным ужо закончана.

Рад раёнаў БССР — Кондаваўскі, Лепельскі, Клімавіцкі і інш. падыходзяць да завяршэньня суцэльнай колектывізацыі. Ліпеньскі пленум ЦК КП(б)Б адзначыў, што «Партыйныя і Савецкія організацыі павінны мобілізаваць усю сваю ўвагу з такім разьлікам, каб да вясеньняй сяўбы 1932 г. было-б колектывізавана ня меней 75 проц. бядняцка-серадняцкіх гаспадарак БССР». Такім чынам ўвага ўсей партыйнай організацыі, усёй савецкай грамадзкасьці концэнтруецца вакол цьвёрдага і няўхільнага правядзеньня колектывізацыі бальшавіцкімі тэмпамі.

Правядзеньне другой бальшавіцкай вясны зрабіла круты паварот ва ўздыме колектывізацыі БССР. На 20 красавіка 1931 г. БССР была колектывізавана на 20 проц. К моманту сканчэньня вясеньняга севу—сярэдзіна ліпеня 42 проц. Гэтыя лічбы красамоўна кажуць аб тых вялікіх посьпехах, якія адбываюцца пад кіраўніцтвам комуністычнай партыі па перабудове сельскай гаспадаркі на соцыялістычны лад. Каля 40 проц. усіх бядняцка-

серадняцкіх гаспадарак БССР у гэту вясеньнюю пасеўкампанію працавалі колектыўна. Плян вясеньняга севу выканан звыш 90 проц. Плян пасеву тэхнічных культур выканан на 101 проц. Колгасы ў гэту вясну засеялі 886.587 га агульнай плошчы, саўгасы пасеялі 93.974 га агульнай плошчы і аднаасобнікі 1.458.246 га.

У тых колгасах, дзе была наладжана правільная організацыя працы, чоткая расстаноўка сіл, укараненьне зьдзельшчыны на аснове соцспаборніцтва і ўдарніцтва—там плян вясеньняй сяўбы выканан і перавыканан. Адсутнасьць організацыйнасьці, плянавасьці, зьдзельшчыны прывялі да таго, што ў радзе колгасаў плян вясеньняга севу застаўся ня поўнасьцю выкананым.

Асеньняя пасеўная кампанія 1931 г. павінна прайсьці пад лёзунгам замацаваньня посьпеху другой бальшавіцкай вясны. Улічыць дадатныя і адмоўныя бакі вясеньняга севу і правесьці яшчэ больш організаваным пасеў азімых.

Бальшавіцкае заданьне

Асеньняя пасеўная кампанія мае вялікае гаспадарча-політычнае значэньне. Плошча азімых пасеваў займае каля паловы ўсіх харчовых збожжавых культур. Вялікае значэньне асеньняя пасеўная кампанія мае яшчэ і ў зьвязку з тым, што азімыя пасевы даюць больш высокую ўраджайнасьць у параўнаньні з яравымі. Напрыклад, дасьледчыя станцыі паказваюць, што ўраджай азімай пшаніцы ў сярэднім каля 8 цнт. а яравой толькі 7 цнт з га.

У гэту асеньнюю пасеўную кампанію, згодна пастановы чэрвеньскага пленуму ЦК УсеКП(б), павінна быць засеяна па СССР ня менш 43 млн. га азімых. З гэтай колькасьці павінна быць засеяна ня менш 15 млн. га пшаніцы. Апрача гэтага пад зяб павінна быць ўзарана 42 млн. га.

У БССР азімы клін вызначан ў колькасьці 1.350 тыс. га, з іх у колгасах 698.985 га: жыта 672.327 га, пшаніцы 26.087 га і вікі 571 га. У саўгасах павінна быць пасеена: 24.942 га, жыта 22.645 га, пшаніцы 1.741 га і вікі 556 га.

МТС павінна ў гэту асеньнюю кампанію ўзараць пад жыта 110.470 га, пад пшаніцу 7.880 га, падняць чысты папар і цаліны 88.570 га і зяблевага ворыва 229.106 га. Трактарнай цягай павінна быць засеена каля 50 проц. усяго пасеву колгасаў.

Удзельная вага соцыялістычнага сэктару у азімым кліне з 13,2 проц. у мінулым годзе павінна ўзрасьці да 53,6 проц. у гэтым годзе. Соцыялістычны сэктар у азімых пасевах зойме рашаючае месца.

Наркамзем БССР устанавіў наступныя плошчы азімых пасеваў па культурах: жыта на плошчы 1.298.073 га. Пшаніцы 50.800 га. Вікі 1.127 га. У гэтым годзе значна павышаецца пасеў азімай пшаніцы. Гэта найбольш каштоўная культура павінна ўсё больш і больш заваёўваць сабе месца у пляне азімых пасеваў.

У гэту восень павінна быць закладзена 2.602 га саду (гадавое заданьне 4.212 га). Рамонт старых садоў на плошчы 353 га (гадавое заданьне 700 га) і закладка ягадньнікаў 1.105 га (гадавое заданьне 1.805 га). Вялікая работа прадстаіць па падрыхтоўцы к развіцьцю гадавальнікаў, якія ў БССР разьвіты параўнальна слаба. Вось тое заданьне партыі і савецкай улады па правядзеньні асеньняй пасеўнай кампаніі.

У гэту асеньнюю пасеўкампанію кожнаму саўгасу, МТС, колгасу партыя і савецкая ўлада прадявіла значна большыя патрабаваньні ў сэнсе выразнасьці ў рабоце, у павышэньні яе якасьці і ўзмацненьні тэмпаў як па выкананьні вытворчых пляноў, так і па ўнутры гаспадарчым умацаваньні соцыялістычнага сэктару сельскай гаспадаркі.

Задача саўгасаў, колгасаў і МТС спаткаць асеньні сеў падрыхтаванасьцю да яго і мобілізаваць усе сілы і сродкі, улічваючы недахопы мінулых кампаній, на найхутчэйшае лепшае правядзеньне асеньняй сяўбы на аснове бальшавіцкіх мэтодаў працы соцспаборніцтва і ўдарніцтва, каб ня толькі выканаць, але і перавыканаць заданьні партыі і ўраду па асеньняй пасеўнай кампаніі.

Працаваць па пляне

У вясеньні сеў усе тыя колгасы, саўгасы і МТС дабіліся значных посьпехаў, якія змаглі ўсю работу праводзіць сурова па пляне. У нашай краіне, якая будуе соцыялізм, плянавасьць адыгрывае адну з першачарговых задач для пабудовы буйной соцыялістычнай гаспадаркі. Яна зьяўляецца асноўным падважнікам для будаўніцтва соцыялізму ў нашай краіне. Пры наяўнасьці пляну кожны колгасьнік ведае: што, калі, дзе яму рабіць, па якім шляху разьвіваецца гаспадарка і г. д. Вось чаму

патрэбна раней, чым прыступіць да асеньняй пасеўнай кампаніі, кожнаму саўгасу, колгасу і МТС скласьці падрабязны, выразны, конкрэтны вытворчы плян. Вытворчы плян асеньняй пасеўнай кампаніі павінен мець асобна каляндарныя тэрміны пасеву, штодзенны нарад на патрэбы ў рабочай сіле, насеньні, інвэнтары, машынах і г. д.

Плян павінен дасканала прадугледзіць разьбіўку плошчы паміж брыгадамі (калі, дзе, якая брыгада, колькі часу працуе і г. д.). Колькасьць неабходнага насеньня (які сорт, хто падрыхтоўвае, дзе ляжыць, хто даставіць на поле і г. д.).

Плян асеньняга севу складаецца праўленьнем колгасу, дырэкцыяй саўгасу і МТС. Пасьля гэтага яго неабходна распаўсюдзіць для шырокага абгаварэньня ў сельсавеце, сходах колгасьнікаў, брыгадах і г. д. Кожны колгасьнік абавязкова павінен ведаць вытворчы плян свайго колгасу. У супраціўным выпадку гэта можа адбіцца на пасьпяховым выкананьні заданьняў, якія вызначаны ў пляне.

Пасьля канчатковага зацьверджаньня пляну, кожная брыгада разьмяркоўвае паміж сабой абавязкі. За некалькі дзён да пачатку работ кожны колгасьнік ужо павінен ведаць, што яму рабіць, калі, дзе і г. д.

Перад пачаткам работы ўсе сродкі вытворчасьці ў колгасе павінны быць прымацаваны да асобных колгасьнікаў. Неабходна самым рашучым чынам весьці барацьбу супроць абязьлічкі. Вясеньняя сяўба паказала, што тыя колгасы, саўгасы і МТС дабіліся найвялікшых рэзультатаў у працы, організаванасьці ягі гаспадарнасьці, дзе была ліквідавана абязьлічка.

Другім найбольш важным р а ш а ю ч ы м гаспадарчым замацаваньнем колгасаў зьяўляецца перавод асноўных работ колгасу на зьдзельшчыну. VI зьезд саветаў СССР у сваей пастанове аб організацыі працы запісаў наступнае: «У асноўных сельскагаспадарчых работах: ворыве, сяўбе, прапалцы, уборцы, малацьбе масавае распаўсюджаньне павінна атрымаць зьдзельная работа, ацэньваемая ў працаднях. Толькі на гэтай аснове можа быць замацавана працоўная дысцыпліна і добра організавана работа ў колгасах. Правільная організацыя працы ў колгасах становіцца, такім чынам, тэй задачай, ад пасьпяховага вырашэньня якой залежыць прыбытак колгасаў і далейшае іх ўмацаваньне. Дапамога колгасьнікам у адносінах правільнай організацыі

працы, распаўсюджаньне зьдзельшчыны і ўсталяваньне разьмеркаваньня прыбыткаў па працы, зьяўляецца важнейшай задачай зямельных і колгасных органаў».

Практыка ажыцьцяўленьня гэтай пастановы VI зьезду саветаў паказала, што зьдзельшчына ёсьць магутнейшы сродак павышэньня продукцыйнасьці працы, а гэта значыць «самае галоўнае для перамогі новага грамадзкага ладу» (Ленін). Гэта значыць гаспадарчае замацаваньне колгасаў, падвышэньне іх матэрыяльнага дабрабыту.

Сакратар ЦК КП(б)Б тав. Гей у сваім дакладзе на другім усебеларускім зьезьдзе рабсельваенкораў сказаў, што «прыклады падвышэньня продукцыйнасьці працы пасьля ажыцьцяўленьня зьдзельшчыны—паразьлівыя. Зьдзельная работа сябе зарэкомэндавала поўнасьцю, цалкам і безагаворачна». Пастанова VI зьезду саветаў аб пераходзе на зьдзельшчыну абгаварвалася ўсімі колгасамі, абсолютная большасьць колгасаў вынесла рэзолюцыі аб тэрміновым пераводзе работ на зьдзельшчыну, але ў шмат якіх колгасах толькі рэзолюцыямі і абмежаваліся, а пераводу работ на зьдзельшчыну не зрабілі. Шмат якія колгасы на зьдзельшчыну яшчэ не пераведзены. Трэба рашуча зламаць супраціўленьне опортуністаў, якія тармозяць выкананьне адной з важнейшых пастаноў партыі і ўраду. Трэба памятаць, што неарганізаванасьць, нізкая продукцыйнасьць працы, адсутнасьць соцыялістычных мэтодаў у рабоце—ударніцтва і соцспаборніцтва—ёсьць удар па колгасным будаўніцтве.

Зьдзельшчына павінна стаць асноўнай формай работы ў буйной колектыўнай вытворчасьці.

Для правільнай організацыі зьдзельшчыны колгасу трэба загадзя распрацаваць нормы распрацоўкі на ўсе асноўныя работы і ўстанавіць на іх зьдзельныя расцэнкі. Пры даручэньні якой небудзь работы трэба вымераць яе, а потым па скончэньні работы ўлічыць колькі зроблена, якасьць зробленага і залічыць у працаднех

Зьдзельшчына можа праводзіцца як індывідуальная, так і групавая. Пераважна патрэбна прымяняць брыгадную і групавую зьдзельшчыну. Пры брыгаднай зьдзельшчыне абмер заданьня вытвараецца ўсёй брыгадай.

Ацэнка работы кожнага члена брыгады вытвараецца ў залежнасьці ад агульнай выпрацоўкі брыгады.

Нормы выпрацоўкі патрэбны ня толькі для ўвядзеньня зьдзельных работ, але і для складаньня вытворных пляна͡ў. Дзеля таго, каб скласьці рабочы плян асеньня-пасеўнай кампаніі, трэба мець нормы выпрацоўкі на ўсіх асноўных відах работ: воранве, севе, баранаваньні і г. д. Бяз гэтых норм нельга вызначыць тэрмін сканчэньня работы, патрэб рабочай сілы, сельска-гаспадарчага інвэнтару, машын.

Устанавіць норму выпрацоўкі—гэта значыць правільна вызначыць, колькі колгасьнік можа выканаць работ на працягу дня. Пры гэтым трэба ўлічыць ўмовы кожнага колгасу паасобна.

Нормы выпрацоўкі павінны ўстанаўляцца з разрахунку на ўзорную організацыю працы, на поўнае зьнішчэньне ўсякіх ненормальнасьцяй у рабоце. Пры ўстанаўленьні норм, колгас павінен раўняцца на выпрацоўку лепшых колгасьнікаў і брыгад.

Важнае месца пры пераходзе на зьдзельшчыну мае таксама расцэнка працы колгасу. Задача расцэнкі колгасных работ заключаецца ў тым, каб матэрыяльна зацікавіць кожнага колгасьніка ў продукцыйнай і добрасумленнай рабоце ў колгаснай гаспадарцы.

Трэба рашуча адказацца ад ацэнкі работы ў грашох. Практыка паказала, што пры ацэнкі іх працы ў грашох колгасьнікі пачыналі сябе разглядаць не як гаспадары, а як наемныя рабочыя. Пры ацэнцы работ трэба ўлічваць і тое, што чым больш складаная работа, цяжкая і патрабуючая кваліфікацыі, тым вышэй яна павінна ацэньвацца. Напрыклад, легкая работа ацэньваецца у $\frac{1}{4}$ працадня, то найбольш цяжкая ў два дні і г. д.

Усе работы ў колгасе трэба разьбіць ў залежнасьці ад іх цяжкасьці і кваліфікацыі на некалькі груп, напрыклад, легкія, сярэднія, цяжкія, кваліфікаваныя. Ацэнка ўтвараецца у працаднех наступным чынам: легкія—$\frac{3}{4}$ працадзён, сярэднія—1 працадзень, цяжкія—$1\frac{1}{4}$ працадзён, кваліфікаваныя—$1\frac{1}{2}$ працадня. Для зацікаўленасьці колгасьнікаў у хутчэйшым выкананьні работ, колгас можа устанавіць дадатковыя надбаўкі да працадзён.

Рашуча ўкараняючы зьдзельшчыну, патрэбна як мага хутчэй падвышаць якасьць усей работы. Правільнае правядзеньне зьдзельных работ у колгасах забясьпечыць лепшую продукцыйнасьць колгаснай працы.

Задача ўсіх колгасаў—тэрмінова перавесьці ўсе работы без выключэньня на зьдзельшчыну, ацэньваемую ў працаднех. Разь-

меркаваньне прыбыткаў павінна адбівацца выключна па колькасьці і якасьці выкананай работы. Кожны колгас пры разьмеркаваньні прыбыткаў павінен выходзіць з прынцыпу: «Хто больш і лепш працуе —той больш і атрымоўвае, хто не працуе—той нічога не атрымоўвае». Гультаі, абібокі, прагульшчыкі павінны спаткаць усеагульнае ганьбаваньне.

Да арганізацыі працы і ўкараненьня зьдзельшчыны павінна быць прыкавана ўвага ўсёй колгаснай грамадзкасьці. Неабходна дабіцца, каб на працягу бліжэйшага часу ўсе колгасы, якія яшчэ не перайшлі на зьдзельшчыну, перавялі ўсе работы на зьдзельную аплату працы. Рашуча весьці барацьбу супроць опортуністаў, якія спадзяюцца на самацек у гэтай справе і тым самым шкодзяць продукцыйнасьці працы і гаспадарчаму замацаваньню колгасаў.

У прамой залежнасьці ад зьдзельшчыны і правільнай арганізацыі працы знаходзіцца разьмеркаваньне прыбытку ў колгасе. Адзіным вымяральнікам разьмеркаваньня прыбытку павінна быць колькасьць і якасьць работы кожнага колгасьніка. Практыка 1930 г. паказала, што ў тых колгасах, дзе разьмеркаваньне прыбытку разьмяркоўвалася па едаках—там продукцыйнасьць працы і дысцыпліна былі вельмі нізкімі.

Чоткія дырэктывы партыі, даныя ў мінулым годзе, аб разьмеркаваньні ўраджаю, шмат якімі колгасамі ігнараваліся і разьмеркаваньне ўраджаю раблі па ядоцкім прынцыпе. Ядоцкі прынцып разьмеркаваньня ўраджаю зьяўляецца па сутнасьці кулацкім мэтодам. Абаронцамі ядоцкага ураўніцельнага прынцыпу разьмеркаваньня прыбытку зьяўляюцца адсталыя лодырніцкія і кулацкія элемэнты.

Разьмеркаваньне колгасных прыбыткаў па прынцыпе «хто больш і лепш працуе, той больш атрымоўвае, хто не працуе, той нічога не атрымоўвае»—павінна быць правілам для ўсіх колгасаў

Рашэньні VI зьезду саветаў аб разьмеркаваньні прыбыткаў неабходна шырока распаўсюдзіць сярод колгасьнікаў і прыняць ўсе захады да хутчэйшага іх ажыцьцяўленьня.

Умацаваць і разьвіць колгасны рух магчыма толькі на аснове працоўнага, а не душавога прынцыпу разьмеркаваньня прыбыткаў.

Організаваць новы магутны прыліў у колгасы.

Падрыхтоўку і правядзеньне асеньняй сяўбы парторганізацыі, сельсаветы і колгасы павінны правесьці пад знакам організацыі новага магутнага прыліву ў колгасы. Патрэбна популярызаваць праз газэты, сходы і гутаркі дасягненьні колгасаў у час вясеньняй сяўбы. Настойліва растлумачваць бедняку і серадняку-аднаасобніку перавагі буйной социялістычнай гаспадаркі і ўсімі сродкамі імкнуцца дапамагчы яму стаць у рады колгасьнікаў —моцнай апорай рабочае клясы. Асноўныя масы беднякоў і сераднякоў, ўпэўніўшыся ў перавагах колектывізацыі, цьвёрда сталі на гэты шлях. У сувязі з гэтым VI зьезд Саветаў аб клясавых суадносінах у вёсцы сказаў наступнае: «Перад тымі беднякамі і сераднякамі, якія яшчэ хістаюцца, якія яшчэ ня ўступілі ў колгас, востра паўстае пытаньне, з кім яны: з кулаком ці з колгасам? Мы ліквідуем клясу кулакоў у важнейшых частках Саюзу. У другіх раёнах мы нанесьлі яму сьмяротны ўдар. Але кулак вядзе яшчэ жорсткую барацьбу супроць колгасаў. У вёсцы зараз клясавая барацьба становіцца ўсё больш жорсткай. Мы ўступілі ў апошні і рашучы бой з клясавым ворагам, з рэшткамі капіталізму ў нашай краіне. Кулакі і ворагі савецкія добра разумеюць, што колектывізацыя нясе ім сьмерць, таму яны з такой упартасьцю, не пагарджаючы ніякімі сродкамі, вядуць барацьбу супроць колгасаў. Кулак праз [illegible] імкнецца развальваць іх працу. Кулак сварыць колгасьнікаў з аднаасобнікам бедняком і сераднякам, распаўсюджвае пра колгасы ўсялякія нябыліцы. Ці можа бедняк—аднаасобнік і серадняк—заставацца ў баку ад барацьбы паміж колгасамі і кулацтвам? Ці можа ён сказаць: «Я ні з тымі, ні з другімі»? Не, ня можа, бо спрэчкі паміж кулаком і колгасам вырашаюцца штодзённа, вырашаюцца на [illegible] вялікай колькасьці практычных пытаньнях. І па кожным такім пытаньні трэба вырашаць з кім ісьці—з кулаком ці колгасам».

У сваёй пастанове VI зьезд саветаў па дакладзе тав. Яковлева адзначыў наступнае: «Бедняк і серадняк-аднаасобнік, які дапамагае кулаку весьці барацьбу з колгасамі і падрывае колгаснае будаўніцтва, ня можа быць нашым саюзьнікам і тым болей апорай рабочае клясы — ён на справе саюзьнік кулака». Такая пастаноўка проста ставіць пытаньне перад бедняком і серадняком—

хутэй вырашыць пытаньне, з кім ён. Партыя і савецкая ўлада не прымушае аднаасобнікаў ісьці ў колгасы, але кажа ім, што адцяжка ўступленьня ў колгас шкодзіць ім-жа самім.

Такую зусім правільную пастанову VI зьезду саветаў «левыя» опортуністы растлумачваюць такім чынам, што, маў, зараз пытаньне аб апоры на беднату у саюзе з серадняком не стаіць, што, маў, тыя беднякі і серадзякі, якія яшчэ ня ўступілі у колгас, зьяўляюцца ворагамі рабочае клясы. Такая пастаноўка пытаньня нічога агульнага з лініяй партыі ня мае і супроць яе неабходна весьці рашучую барацьбу.

Партыя і рабочая кляса саюзу з серадняком не парывае, а наадварот, на аснове гэтага саюзу разгортвае будаўніцтва колгасаў. Серадняк-аднаасобнік, уступаючы ў колгас, з саюзьніка пераходзіць у моцную апору савецкай улады.

Галоўнай і асноўнай апорай савецкай улады у весцы зьяўляецца колгаснае сялянства.

У час правядзеньня асеньняй пасеўнай кампаніі неабходна разгарнуць новы магутны прыліў у колгасы на аснове добраахвотнасьці. Ні ў якім разе не дапускаем адміністраваньня і «[illegible]» загібаў. Самая шчырая дапамога павінна быць аказана тым беднякам і серадняком, якія знаходзяцца на шляху да колгасу і на справе праводзяць усе заданьні савецкай улады, у тым ліку і пасеўныя.

Падрыхтоўка сельскагаспадарчага інвэнтару

Выкананьне вытворчых плянаў у саўгасах і колгасах у значнай ступені залежыць ад наяўнай колькасьці у іх сельскагаспадарчых машын. Забесьпячэньне сельскагаспадарчым інвэнтаром саўгасу і колгасу магчыма ажыцьцявіць ня толькі шляхам пакупкі новага, але і захаваньнем старога. Захаваньне сельскагаспадарчага інвэнтару магчыма толькі пры умове правільнага і добрага догляду яго і сваячасовага рамонту.

Пр[illegible] на вёсках, [illegible] можна сустрэць кінутую без гаспадара і догляду самую каштоўную машыну. Напрыклад, у мінулую восень у саўгасе «10-годзьдзя БССР», Любаньскага раёну, дзьве жняяркі [illegible] ляжалі у час уборачных работ закінутымі і забытымі далёка ў полі, іржавелі і псаваліся.

Часта плугі і бароны ляжаць на полі без усялякага догляду. Ёсьць нават выпадкі, калі машыну (плуг), дыскавую барану, жалезныя граблі) пакідаюць зімаваць на полі. Зразумела, што такія адносіны да сельскагаспадарчага інвэнтару вельмі хутка выводзяць яго з радоў.

Асаблівай увагай па рамонце і падрыхтоўцы да асеньняй сяўбы заслугоўваюць трактары. ЦК КП(б)Б абавязаў Саўгастрэсты і Трактарацэнтр скончыць рамонт трактароў да 5 жніўня. Усе астатнія сельскагаспадарчыя машыны, якія патрабуюць рамонту, неабходна па сканчэньні вясновага севу здаць у майстэрню. Той інвэнтар, які не патрабуе рамонту, прывесьці ў належны парадак. Плугі і бароны пасьля сканчэньня работ павінны быць добра ачышчаны ад прысохлай зямлі і змазаны, а дзеравяныя часткі пафарбаваны.

Сеялкі па сканчэньні вясеньніх работ павінны быць добра падрыхтаванымі да асеньняй сяўбы. Высявальная скрынка павінна быць спарожнена і ачышчана ад бруду. Часткі, якія патрабуюць змазкі, трэба добра працерці газай і змазаць. Выправіць усе часткі, якія папсаваліся. Зернячышчальныя машыны павінны таксама быць праверапы і падрыхтаваны да работы па ачыстцы збожжа для пасеву.

Спраўнасьць і падрыхтаванасьць сельскагаспадарчага інвэнтару дасьць магчымасьць бесьперабойна, хутка, па-ўдарнаму скончыць асеньнюю сяўбу.

Падвысіць ураджай азімых

Выконваючы задачу партыі і савецкай улады па асеньняй пасяўной кампаніі нельга забываць і аб падвышэньні ураджаннасьці. Дасягненьні навукі і тэхнікі павінны знайсьці сваё поўнае прымяненьне на саўгасна-колгасных палёх і ў максымальнай меры скарыстаны. Аграномічныя мерапрыемствы, здабытыя дасьледчымі ўстановамі, павінны рашуча ўкараняцца ў соцыялістычнай гаспадарцы.

Рад прасьцейшых мерапрыемстваў па падняцьці ўраджайнасьці павінен ўжывацца ўсімі гаспадаркамі БССР. Галоўныя з іх наступныя: пасеў чыстым гатунковым насеньнем, ачыстка і сар-

тоўка насеньня, радавы пасеў, лепшая і своечасовая апрацоўка глебы, пратручваньне насеньня і г. д.

Радавыя сеялкі павінны мець поўную нагрузку і максымальна скарыстаны, каб радавым пасевам было ахоплена як мага больш пасеўнай плошчы.

Значна падвышае ўраджай вапнаваньне глебы і ўжываньне мінэральных угнаеньняў. Рашуча весьці барацьбу з настроямі недаацэнкі вапнаваньня глебы і поўнасьцю выканаць плян, прапанаваны Наркамземам аб вапнаваньні глебы. Скарыстаць усе, якія ёсьць вапнаразмолкі і разьмясьціць іх так, каб яны знаходзіліся на адлегласьці не далей як 15 км ад калгасаў ці саўгасаў. Прымацаваць калгасы да адпаведных вапнаразмолачных пунктаў. Плян вапнаваньня Раиза і Райкалгассаюзу патрэбна загадзя давесьці да кожнага калгасу. Калгасы павінны заключыць умовы з саматужна-прамысловымі арцелямі па своечасовай і нормальнай дастаўцы вапны. Плян вапнаваньня глебы павінен быць поўнасьцю выканан. Ні ў якім разе нельга адкладаць правядзеньне вапнаваньня на вясну. З такімі шкоднымі настроямі неабходна весьці рашучую барацьбу і расцэньваць як апортуністычную стаўку на самацек у гэтым важнейшым пытаньні, спрыяючым падвышэньню ўраджайнасьці.

Ужываньне мінэральных угнаеньняў таксама значна падвышае ўраджайнасьць і павінна быць скарыстана поўнасьцю па вызначаным Наркамземам БССР пляне. Шмат мінэральных угнаеньняў засталося ад вясеньняй сяўбы. Яго неабходна зараз скарыстаць.

Справу з дастаўкай мінэральных угнаеньняў неабходна паставіць так, каб яны дастаўляліся непасрэдна з заводу ў калгас. Нельга дапускаць, каб мінэральнае ўгнаеньне ляжала па тыднях не разгружаным у вагонах ці псавалася пад адкрытым небам на станцыях.

Вялікае значэньне ў падвышэньні ўраджайнасьці адыгрываюць тэрміны пасеву. ЦК КП(б)Б у сваей пастанове «аб ходзе ўборкі ураджаю і падрыхтоўкі да асеньняй сяўбы» устанавіў, што «пасеў азімых ў Паўночнай зоне скончыць да 1 верасьня, а ў сярэдняй зоне—да 5 верасьня, у Паўднёвай зоне да 10 верасьня».

У нашых умовах гэта самы найлепшы час з пункту погляду кліматычных і навуковых даных. Пасеў трэба закончыць у самы кароткі тэрмін, а гэта вымагае добрай падрыхтаванасьці і ударных тэмпаў.

Гаспадарчае і агракультурнае значэньне зяблевага ворыва

Некаторыя яравыя культуры, як авёс, ячмень, яравая пшаніца і г. д. патрабуюць ранейшага пасеву. Вельмі добра гэта зрабіць тады, калі яшчэ ўвосень зямля ўзарана, а калі не, то прыходзіцца ўзорваць яе два разы вясной. Час праходзіць, і пасеў ранніх культур зацягваецца, а гэта значыць паніжэньне ураджаю аз[illegible]мых. Асабліва гэта важна ў буйной гаспадарцы, дзе ўвесь пасеў трэба рабіць у параўнальна кароткі тэрмін. Каб мець магчымасьць за такі кароткі час зрабіць пасеў у буйной гаспадарцы, неабходна каб усё поле было ўзарана яшчэ з восені.

Вясною пры праведзеньні зяблевага ворыва, выехаўшы ў поле, трэба толькі пабаранаваць яго і адразу пачаць пасеў.

Агракультурнае значэньне зяблевага ворыва заключаецца ў тым, што поле, узаранае з восені і пакінутае ў пластох на зіму, лепш затрымоўвае вільгаць асеньніх і зімовых ападкаў. Неўзараная глеба шмат губіць вільгаці, моцна высыхае і цьвярдзее, дае магчымасьць распаўсюджвацца пустазельлю.

Зяблевае ворыва ёсьць найлепшы сродак у барацьбе з засьмечанасьцю. Праўда, толькі зяблевага ворыва ў барацьбе з засьмечанасьцю будзе недастаткова. Для барацьбы з засьмечанасьцю палёў патрабуецца рад агракультурных мерапрыемстваў, напрыклад, ачыстка насеннага матэрыялу, правільная чарга ў севаабароце, вынішчэньне межаў і г. д. У рэзультаце праведзенага зяблевага ворыва атрымоўваецца больш высокі і ўстойлівы ўраджай.

Зяблевае ворыва супадае з асноўнымі работамі па ўборцы ураджаю і з асеньняй пасяўной кампаніяй: пасевамі, малацьбой і г. д., што ўскладняе работы, але, улічваючы вялікае гаспадарчае агракультурнае значэньне зяблевага ворыва, трэба без усякіх [illegible]. У гэту восень па ўсёй БССР павінна быць узарана на зябь 1.500.000 га. З іх у колгасах адзінаасобнікаў 1 380.000 га, у саўгасах 120 тыс. га. МТС павінны ўзараць 229.106 га. З усёй бальшавіцкай настойлівасьцю, [illegible] павінна выканаць і перавыканаць заданьне зяблевага ворыва. Увесь клін, прадугледжаны для пасеву яравых культур на 1932 год, павінен быць поўнасьцю ўзараны. Саўгасы і колгасы павінны паказаць у гэтых адносінах прыклад бальшавіцкіх тэмпаў у своечасовым выкананьні вызначаных ім заданьняў па зяблевым ворыве.

Стварэньне насенных і страхавых фондаў

Вялікую ўвагу патрэбна зьвярнуць на загатоўку насеннага матэрыялу. Асеньнюю сяўбу неабходна забясьпечыць лепшым гатунковым і чыстагатунковым насеньнем. Адразу як толькі пачнецца абмалот, неабходна з асаблівай уважлівасьцю падыйсьці да адбору насеньня на пасеў. Насенны матэрыял павінен быць найбольш чыстым і лепшым з таго, што мае колгас. Колгасы і саўгасы павінны практыкаваць абмен простага насеньня на гатунковае.

Ва ўсіх колгасах і вёсках павінны быць створаны мясцовыя страхавыя насенныя фонды на выпадак стыхійных няшчасьцяў. Страхавыя насенфонды, паводле ўказаньняў Наркамзему, павінны ствараццa з такім разьлікам, каб к канцу 1933 г. яны складалі ня менш 50 проц. насеньня ад агульнай патрэбы.

Па БССР намечана ў гэтым годзе скласьці непарушны страхавы насенфонд ня менш 102.524. Насенфонд павінен быць складзены ў колькасьці 1.184.886 цнт.

Усю запазычанасьць па насенфондах у гэтым годзе патрэбна абавязкова спагнаць. Апрача таго, сабраць увесь недабор насенфондаў з мінулых гадоў і поўнасьцю засыпаць новы паявы ўзнос.

З посьпехам выканаць асеньнюю сяўбу

Правядзеньне асеньняй сяўбы патрабуе організаванасьці, плянавасьці, дысцыпліны і ўдарных тэмпаў. Настроям самацёку павінна быць аб'яўлена самая рашучая барацьба.

Парт'ячэйкі, сельсаветы, праўленьні колгасаў, МТС усю сваю работу павінны падпарадкаваць задачам асеньняй сяўбы і організацыі колгаснага прыліву. Яны павінны ня толькі організаваць работу, але і ўстанавіць контроль выкананьня плянаў.

Вытворчыя нарады саўгасаў, колгасаў, МТС павінны стаць баявымі штабамі барацьбы за пашырэньне калектывізацыі і выкананьне плянаў асеньняй сяўбы.

Вытворчыя нарады патрэбна склікаць па асобных галінах работы, як найчасьцей і нахаду выпраўляць усе ўзьнікаючыя недахопы ў рабоце.

Разгарнуць у час асеньняй сяўбы культурна-масавую работу, якую падпарадкаваць выкананьню пастаўленых задач па асеньняй пасеўнай кампаніі. Пашырыць вопыт выданьня палявых насьценных газэт-аднаднёвак, вывучаць агратэхнічныя моманты ў рабоце, выконваючы лёзунг Сталіна аб аўладаньні тэхнікай.

Партыйныя, саўгасна-колгасныя, МТС і сельсавецкія ячэйкі павінны стаць авангардам соцыялістычнай перабудовы вёскі. Уся работа вясковых ячэек павінна быць перабудавана тварам да саўгасна-колгаснай вытворчасьці. Кожны комуніст павінен быць перадавіком-ударнікам, служыць прыкладам у выкананьні і перавыкананьні вытворчых плянаў.

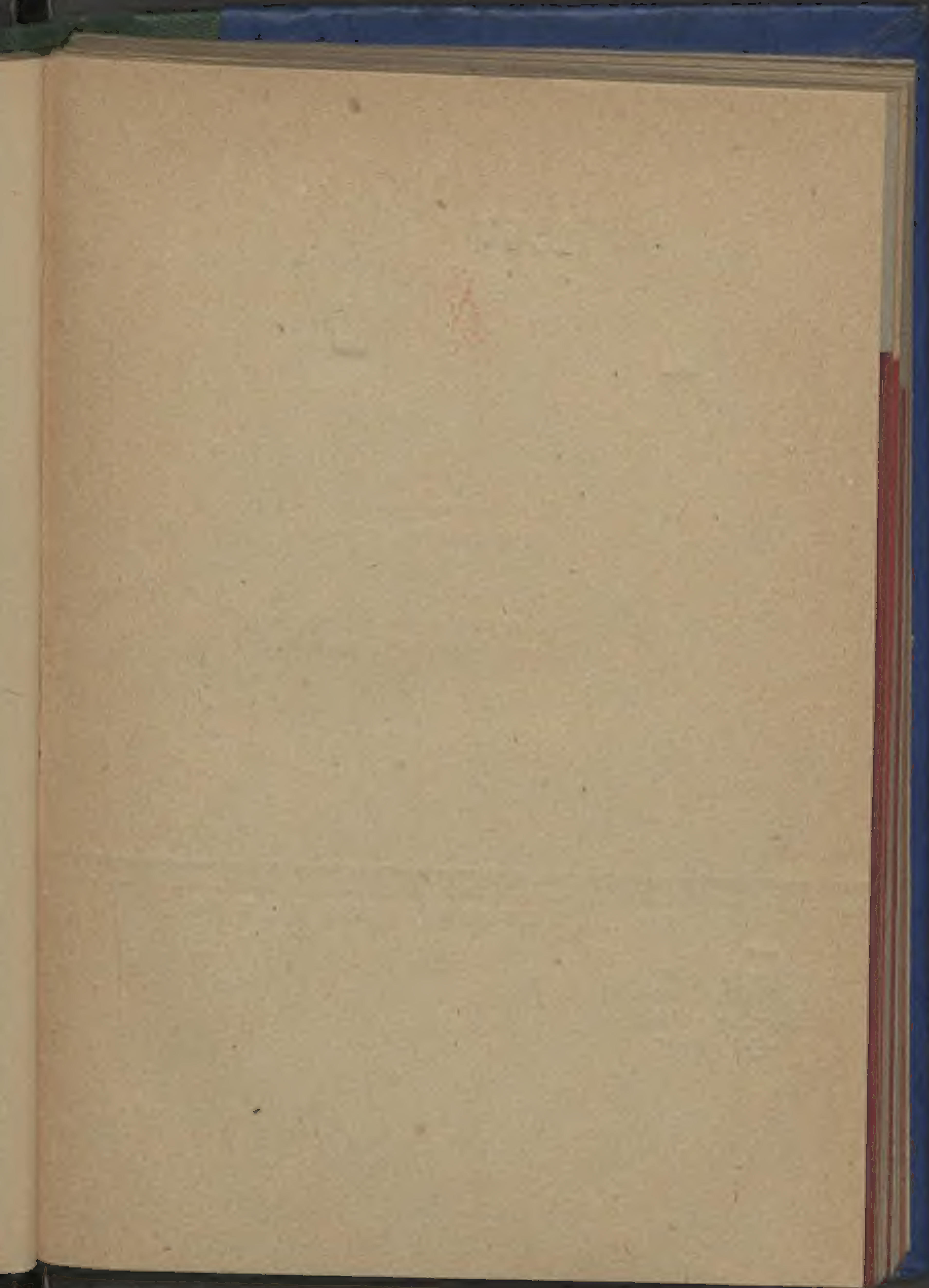

ЗЬМЕСТ

БЕЛДЗЯРЖВЫДАВЕЦТВА

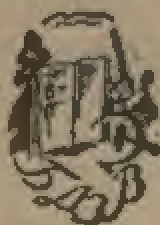

1931